

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра конституційного права та правосуддя

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

_____ Майя НІКОЛАСВА

_____ 28 _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізації

- 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
- 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
- 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
- 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Освітньо-професійні програми:

- Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
- Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
- Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
- Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

ОНУ
2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи конституційного права України». –
Одеса: ОНУ, 2023. – 21 с.

Розробник: Пілюк С.В., к.ю.н., доц., доцент кафедри конституційного права та правосуддя

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри конституційного права та правосуддя

Протокол № 1 від «28» 08 2023 р.

Завідувачка кафедри Тетяна СТЕПАНОВА

Погоджено із гарантом ОПП Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Наталія БІГУНОВА

Погоджено із гарантом ОПП Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

Інесса АЗАРОВА

Погоджено із гарантом ОПП Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

Олена ГРИГОРОВИЧ

Погоджено із гарантом ОПП Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Мальвіна МАРІНАШВІЛІ

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) економіко-правового факультету

Протокол № 1 від «28» 08 2023 р.

Голова НМК Ірина ГОЛОДЕНКО

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри конституційного права та правосуддя

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри конституційного права та правосуддя

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Форма підсумкового контролю: Залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Основи конституційного права України» є формування у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти системи знань, умінь та навичок щодо розуміння норм конституційного права, які регулюють найважливіші відносини між державою, людиною та суспільством; та механізму реалізації відповідних конституційних норм на практиці.

Завдання: оволодіння поняттєвим та категоріальним апаратом науки конституційного права України в їхній системі та взаємозв'язку; формування у здобувачів системних знань щодо закономірностей виникнення та розвитку конституційного права, його значення у національній правовій системі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

Інтегральної: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних (ЗК):

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН04. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН05. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: основні аспекти конституційного права як фундаментальної галузі права, поняття, юридичні властивості конституції як основного закону держави, сутність та елементи конституційної відповідальності, інститут конституційної юстиції, сутність, зміст та особливості конституційно-правового регулювання основних інститутів конституційного права України, засади конституційного ладу України, основні принципи конституційно-правового статусу людини та громадянина, сутність та форми безпосередньої демократії, конституційні характеристики форми правління в Україні, систему та принципи функціонування виконавчої та судової влади в Україні, органів місцевого самоврядування.

вміти: аналізувати основні складові елементи конституційно-правового статусу людини та громадянина в Україні, характеризувати основні положення інституту громадянства та відрізнити статус громадян від негромадян, що проживають в Україні, розуміти систему та види державних органів влади в Україні, визначати їх повноваження та компетенцію, аналізувати сутність місцевого самоврядування в Україні та систему органів, що його здійснюють, розрізнити основні принципи діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні засади конституційного права

Тема 1. Конституційне право України як основа національного права.

Поняття, предмет і метод конституційного права як галузі права. Характеристика основних конституційно-правових інститутів. Поняття та особливості конституційних норм. Джерела конституційного права: поняття і види. Поняття й особливості конституційно-правових відносин: склад, види, підстави виникнення і динаміка державно-правових відносин. Поняття і функції конституційної відповідальності: суб'єкти, об'єкти та підстави виникнення конституційно-правової відповідальності; санкції в конституційному праві.

Тема 2. Конституція України – основний закон держави.

Поняття, ознаки та сутність конституції. Функції конституцій та їх характеристика. Юридична і фактична Конституція. Юридичні властивості Конституції України. Гарантії стабільності Конституції України. Роль та місце конституції в демократичному суспільстві та державі. Класифікація конституцій. Охорона конституції: поняття, форми, суб'єкти. Інститути конституційного нагляду і контролю, їх роль у забезпеченні конституційної законності і верховенства конституції. Конституційний Суд України як єдиний орган конституційного контролю. Функції та повноваження Конституційного Суду України. Суб'єкти та форми звернення до Конституційного Суду України. Конституційна скарга: поняття, критерії прийнятності, особливості розгляду. Поняття та юридична природа актів Конституційного Суду України. Порядок ухвалення та виконання актів КСУ.

Тема 3. Держава Україна: суверенна, незалежна, демократична, соціальна, правова.

Поняття, ознаки держави. Форма держави: форма державного правління, форма державного устрою, форма державного режиму. Поняття і основні ознаки республіки, відмінність від монархії. Види республік: президентська, парламентська, змішана - їх правова характеристика. Поняття форми державного устрою. Поняття і основні ознаки унітарної держави. Централізовані та децентралізовані унітарні держави. Державні та територіальні автономії. Поняття форми державного режиму. Поняття і основні ознаки демократичного режиму. Форми демократичного режиму: ліберально - демократичний, консервативно-демократичний та радикально-демократичний. Поняття і основні ознаки недемократичного режиму. Види недемократичного режиму: тоталітарний, авторитарний.

Тема 4. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні.

Конституційний статус людини і громадянина, як інститут конституційного права: поняття, структура, принципи. Поняття конституційних прав, свобод і обов'язків людини і громадянина, їх юридичні властивості. Гарантії конституційних прав і свобод

людини: поняття, види, правове закріплення. Захист основних прав і свобод, його форми, правовий і організаційний механізм. Громадянство: поняття і правове регулювання. Правове положення іноземних громадян і осіб без громадянства в Україні. Статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. Умови набуття, втрати та позбавлення статусу біженця в Україні. Конституційно-правовий статус внутрішньо переміщених осіб.

Тема 5. Основні інститути безпосередньої демократії в Україні.

Поняття та сутність демократії. Безпосередня та представницька демократія. Форми безпосередньої демократії. Вибори та референдум як форми безпосередньої демократії: поняття, види, правове регулювання. Виборче право і виборча система. Основні принципи виборчого права. Види виборчої системи. Виборчий процес, його стадії. Поняття референдуму. Плебісцит. Класифікація референдумів: загальнодержавні (загальнонаціональні), регіональні та місцеві, конституційні та законодавчі, обов'язкові та факультативні, імперативні (зобов'язальні) та консультативні (дорадчі). Предмет референдуму.

Змістовий модуль 2. Правова характеристика та принципи організації та функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні

Тема 6. Система органів державної влади в Україні. Інститут парламентаризму.

Поняття й ознаки органа державної влади. Система органів державної влади в Україні, принципи їх організації та діяльності. Види органів державної влади, підстави їх класифікації. Поняття і функції парламенту. Представницький, законодавчий та установчий характер українського парламенту. Повноваження Верховної Ради України, її місце в умовах парламентсько-президентської республіки. Конституційно-правовий статус члена парламенту. Вимоги, які висуваються до кандидатів у члени парламенту. Вільний мандат. Імперативний мандат. Депутатський імунітет (депутатська недоторканність). Депутатський індемнітет. Принцип несумісності депутатського мандату. Права, обов'язки та гарантії діяльності народного депутату в Україні.

Тема 7. Конституційно-правовий статус Президента України.

Поняття і місце глави держави у системі органів державної влади. Конституційний статус, повноваження та функції Президента України.

Вибори президента за діючим законодавством України. Основні вимоги, які висуваються до кандидата на посаду президента (наявність громадянства, віковий ценз, наявність виборчого права тощо). Строк повноважень президента.

Взаємодія Президента України із законодавчою, виконавчою та судовою владою. Роль Президента України у зовнішньополітичній діяльності. Політична та юридична відповідальність Президента України. Підстави дострокового припинення повноважень Президента України.

Тема 8. Органи виконавчої влади в Україні.

Поняття і місце виконавчої влади у системі органів державної влади. Уряд — Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади: порядок формування, компетенція та повноваження. Відповідальність Кабінету Міністрів України: політична та юридична. Центральні органи виконавчої влади в Україні. Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом. Місцеві органи виконавчої влади: види, структура та порядок формування.

Тема 9. Конституційний статус органів судової влади, прокуратури та адвокатури.

Поняття і місце судової влади в системі органів державної влади. Загальні та специфічні ознаки судової влади. Конституційні принципи організації і функціонування судової влади в Україні. Конституційні принципи статусу судді в Україні.

Поняття та роль прокуратури та адвокатури в демократичному суспільстві. Конституційні засади регулювання інститутів прокуратури та адвокатури в Україні.

Тема 10. Територіальний устрій України та місцеве самоврядування в Україні.

Поняття державного територіального устрою України. Унітарна держава як форма державного устрою. Організація влади в унітарній державі. Автономія в унітарній державі. Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим. Особливості юридичного статусу тимчасово-окупованих територій України.

Сутність місцевого самоврядування та його роль у демократичній державі. Система органів місцевого самоврядування в Україні. Функції і повноваження органів місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Очна форма				Заочна форма			
	Всього го	У тому числі			Всього го	У тому числі		
		л	п	ср		л	п	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Загальні засади конституційного права								
Тема 1. Конституційне право України як основа національного права.	10	2		8	8			8
Тема 2. Конституція України – основний закон держави.	8	2	2	4	10	2		8
Тема 3. Держава Україна: суверенна, незалежна, демократична, соціальна, правова.	10	2		8	8			8
Тема 4. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні.	8	2	2	4	10	2		8
Тема 5. Основні інститути безпосередньої демократії в Україні.	8	2	2	4	10		2	8
Разом за змістовим модулем 1	44	10	6	28	46	4	2	40
Змістовий модуль 2. Правова характеристика та принципи організації та функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні.								
Тема 6. Система органів державної влади в Україні. Інститут парламентаризму.	8	2	2	4	10	2		8
Тема 7. Конституційно-правовий статус Президента України.	8	2	2	4	10		2	8
Тема 8. Органи виконавчої влади в Україні.	10	2		8	8			8
Тема 9. Конституційний статус органів судової влади, прокуратури та адвокатури.	10	2		8	8			8
Тема 10. Територіальний устрій України та місцеве самоврядування в Україні.	10	2		8	8			8
Разом за змістовим модулем 2	46	10	4	32	44	2	4	40
Усього годин	90	20	10	60	90	6	4	80

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Загальні засади конституційного права			
1.	Тема 2. Конституція України – основний закон держави.	2	
2.	Тема 4. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні.	2	
3.	Тема 5. Основні інститути безпосередньої демократії в Україні.	2	2
	Разом за змістовим модулем 1	6	2
Змістовий модуль 2. Правова характеристика та принципи організації та функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні			
4.	Тема 6. Система органів державної влади в Україні. Інститут парламентаризму.	2	
5.	Тема 7. Конституційно-правовий статус Президента України.	2	2
	Разом за змістовим модулем 2	4	2
	Усього	10	4

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

Очна форма

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
		Очна форма
1	2	3
Змістовий модуль 1. Загальні засади конституційного права		
1.	Тема 1. Конституційне право України як основа національного права. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	8
2.	Тема 2. Конституція України – основний закон держави. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	4
3.	Тема 3. Держава Україна: суверенна, незалежна, демократична, соціальна, правова. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	8
4.	Тема 4. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	4
5.	Тема 5. Основні інститути безпосередньої демократії в Україні. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	4
	Разом за змістовим модулем 1	28
Змістовий модуль 2. Правова характеристика та принципи організації та функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні.		
6.	Тема 6. Система органів державної влади в Україні. Інститут	4

	парламентаризму. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	
7.	Тема 7. Конституційно-правовий статус Президента України. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	4
8.	Тема 8. Органи виконавчої влади в Україні. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	8
9.	Тема 9. Конституційний статус органів судової влади, прокуратури та адвокатури. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	8
10.	Тема 10. Територіальний устрій України та місцеве самоврядування в Україні. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	8
	Разом за змістовим модулем 2	32
	Усього	60

Заочна форма

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
		Очна форма
1	2	3
Змістовий модуль 1. Загальні засади конституційного права		
1.	Тема 1. Конституційне право України як основа національного права. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	8
2.	Тема 2. Конституція України – основний закон держави. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	8
3.	Тема 3. Держава Україна: суверенна, незалежна, демократична, соціальна, правова. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	8
4.	Тема 4. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	8
5.	Тема 5. Основні інститути безпосередньої демократії в Україні. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	8
	Разом за змістовим модулем 1	40
Змістовий модуль 2. Правова характеристика та принципи організації та функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні.		
6.	Тема 6. Система органів державної влади в Україні. Інститут парламентаризму. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	8
7.	Тема 7. Конституційно-правовий статус Президента України. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	8
8.	Тема 8. Органи виконавчої влади в Україні. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	8
9.	Тема 9. Конституційний статус органів судової влади, прокуратури та	8

	адвокатури. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	
10.	Тема 10. Територіальний устрій України та місцеве самоврядування в Україні. / Опрацювання матеріалу лекції, підготовка до обговорення теоретичних питань теми.	8
	Разом за змістовим модулем 2	40
	Усього	80

До самостійної роботи здобувачів відноситься: підготовка до лекцій та практичних занять, написання рефератів, підготовка презентацій на задану тему.

9. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- словесні методи: лекція, пояснення, дискусія;
- наочні методи: мультимедійна презентація;
- практичні методи: обговорення та аналіз проблемних питань, підготовка доповідей/презентацій.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль:

індивідуальне / фронтальне опитування за питаннями відповідної теми, оцінювання участі у дискусійних обговореннях, оцінювання виконання доповідей/презентацій.

Підсумковий контроль: залік.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за різними видами роботи

Вид роботи		Кількість балів
Поточний контроль:		
- Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань;		від 0 до 10
- Виконання доповідей/презентації за однією із запропонованих тем: презентація на практичному занятті (з використанням мультимедійних технологій)		від 0 до 10
Вид роботи	Бали	Критерії оцінювання
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті	0 балів	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
	1-2 бал	Здобувач іноді бере участь в практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає істотні помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел; показує невміння публічно представляти матеріал.

	3-4 бали	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
	5-6 бали	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
	7-9 балів	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє достатні знання, дає повні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних питань, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; наводить доцільні приклади; здатний публічно представити матеріал.
	10 балів	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних питань, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади та пропозиції щодо дискусійних питань; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей; здатний публічно представити матеріал.
Підготовка доповідей/ презентацій	0 балів	Доповідь/презентацію не виконано.
	1-2 балів	Здобувач зробив доповідь/презентацію, виокремив основні положення кожного з джерел, але виклав їх у вигляді незв'язаних пунктів, не витримав вимог щодо обсягу роботи.
	3-5 бали	Здобувач опрацював основний обсяг необхідних джерел, виокремив положення, які стосуються теми роботи структурно об'єднав їх, проте не зробив ґрунтовного аналізу та власних висновків
	6-8 балів	Здобувач опрацював та виокремив найголовніші положення з наявних джерел, логічно та ґрунтовно розкрив тему роботи, проявив достатній рівень аналітичних здібностей при роботі з нормативним та теоретичним матеріалом, надав власні висновки та пропозиції
	9-10 балів	Здобувач проявив творчий підхід до розкриття теми роботи, продемонстрував високий рівень аналізу наявного матеріалу, активно застосовував порівняльно-правовий метод при розкритті теми, дійшов власних висновків та надав пропозиції щодо найбільш складних та проблемних питань теми.

11. Питання для поточного контролю

1. Конституційне право України як галузь національного права.
2. Поняття, види та особливості конституційно-правових норм.
3. Конституційно-правові інститути: поняття, види.
4. Поняття та види джерел конституційного права України.
5. Конституція – основне джерело конституційного права України.
6. Поняття та склад конституційно-правових відносин.
7. Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні: функції та повноваження.
8. Конституційна скарга: поняття, критерії прийнятності, особливості розгляду.
9. Поняття і функції конституційної відповідальності.
10. Україна – демократична, соціальна, правова, незалежна, суверенна держава.
11. Форма правління, територіального устрою та державно-правового режиму згідно Конституції України.
12. Правовий режим надзвичайного та воєнного стану.
13. Поняття і сутність безпосередньої демократії, її основні форми.
14. Вибори: юридична природа, призначення, види.
15. Референдум: поняття, види. Правове забезпечення організації і проведення референдумів в Україні.
16. Законодавчий процес, його стадії.
17. Права людини і громадянина. Класифікація основних прав і свобод.
18. Види обмежень прав і свобод людини та громадянина в Україні.
19. Конституційно-правовий статус Уповноваженого Верховної Ради з прав людини в Україні.
20. Конституційні обов'язки громадян України.
21. Поняття та структура конституційного статусу особистості.
22. Поняття громадянства України, набуття та припинення громадянства України.
23. Правове положення іноземців та осіб без громадянства в Україні.
24. Правовий статус біженців та тимчасово переміщених осіб.
25. Органи державної влади в Україні: поняття, ознаки, види.
26. Президент України в системі органів державної влади: повноваження, підстави дострокового припинення повноважень.
27. Верховна Рада – парламент України. Конституційно-правовий статус.
28. Конституційно-правовий статус народного депутата України.
29. Поняття та система органів виконавчої влади в Україні.
30. Територіальний устрій України. Система адміністративно-територіального устрою України. Основи конституційно-правового статусу Автономної Республіки Крим.
31. Місцеві органи виконавчої влади: система, порядок формування, повноваження.
32. Судова влада в Україні.
33. Конституційні основи організації та діяльності прокуратури. Конституційні засади діяльності адвокатури в Україні.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль					Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		балів
T2	T4	T5	T6	T7	
0-20	0-20	0-20	0-20	0-20	
0 - 60			0 - 40		0-100

Критерії та шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала / Оцінка ECTS	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Зараховано	90 – 100 / A	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Здобувач демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Здобувач вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань.	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичних завдань, виконує практичні завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Зараховано	85 – 89 / B	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних	Здобувач має стійкі навички виконання практичних завдань, правильно вирішує більшість практичних завдань.

		ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття).	
	75 – 84 / С	Здобувач виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності.	Здобувач за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.
Зараховано	70 – 74 / D	Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Здобувач знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків.	Здобувач має елементарні навички виконання практичних завдань, правильно вирішує лише половину практичних завдань.
	60 – 69 / E	Здобувач не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Здобувач надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу.	Здобувач може використовувати знання лише в стандартних практичних ситуаціях, має нестійкі навички виконання практичних завдань, робить багато суттєвих помилок.
Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням	35 – 59 / FX	Здобувач не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає суттєві змістовні помилки, володіє навчальним	Здобувач здатний виконати лише окремі практичні завдання за допомогою викладача. У здобувача відсутні

дисципліни		матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вмiє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки.	сформовані уміння та навички.
Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0 – 34 / F	Здобувач не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом.	Здобувач виконує лише елементи практичних завдань, погребує постійної допомоги викладача.

13. Навчально-методичне забезпечення

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи конституційного права України». Одеса: ОНУ, 2023. 21 с.

Силабус навчальної дисципліни

14. Рекомендована література Нормативні акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. з наст змінами. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України. *Відомості Верховної ради України*. 2012. №16. ст.146. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>

3. Про відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою: Закон України від 17.04.2014 № 1223-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 26. ст.896. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1223-18>

4. Про всеукраїнський референдум: Закон України від 26.01.2021 року. URL: [Про всеукраїнський референдум | від 26.01.2021 № 1135-IX \(rada.gov.ua\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1135-IX)

5. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 13. Ст. 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>

6. Про Державний Гімн України: Закон України від 6 березня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 24. Ст. 163. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/602-15#Text>

7. Про Державний прапор України: Постанова Верховної Ради України від 28 січня 1992 р. № 2067. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. М 19. Ст. 257. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2067-12>

8. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 1. ст.1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>

9. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України від 15 квітня 2014 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 26. ст.892. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>

10. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25 квітня 2019 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 21. ст.81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19>

11. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. ст.222. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

12. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. №24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>

13. Про правовий статус закордонних українців: Закон України від 4 березня 2004р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. №25. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1582-15>

14. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України» від 22.09.2011. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. №19-20. ст.179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>

15. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти: Закон України від 12.07.2018 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №38. Ст.280. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19>

16. Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради України від 24 серпня 1991 р. № 1427. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 38. Ст. 502. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1427-12>

Основна

1. Конституційне право України: навч. посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / [Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, І. І. Дахова та ін.]. Харків: Право, 2021. 368 с.
2. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. К.: Ваіте, 2021. 528 с.
3. Конституційне право : підручник/ МВС України, Харків. нац. ун-твнутр. справ ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука ; [О. С. Бакумов, Л. Д. Варунц, Т. І. Гудзь. Харків, 2019. 484 с.
4. Терлецький Д. С., Афанасьєва М.В., Батан Ю. Д. та ін. Конституційне право України: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти. Одеса, 2019. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12412/_НМП_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y КПУ
5. Тетарчук І., Дяків Т. Конституційне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К., Центр учбової літератури, 2021. 218 с.
6. Совгиря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 556 с.

Додаткова

1. Бисага Ю. М., Крегул Я. М., Куцин М. М., Нечипорук Г. Ю. Праксеологія парламентського контролю: порівняльно-аналітичне дослідження: монографія. Видавничий дім "Гельветика", 2020. 262 с.
2. Гультай М. М. Конституційна скарга у механізмі доступу до конституційного правосуддя: курс лекцій / М. М. Гультай. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 269 с.
3. Пілюк С.В., Саракуца М.О. Правове регулювання боротьби з нелегальною міграцією в ЄС у сучасних умовах / Альманах міжнародного права. 2020. Випуск 23. С. 37-46
4. Пілюк С. В. Сучасні аспекти правового забезпечення прав дитини відповідно до Європейської конвенції про усиновлення дітей. *Матеріали 75-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників економіко-правового факультету ОНУ імені І.І. Мечникова* (м. Одеса, 25-27 листопада 2020 р.). / Відп. ред. А. В. Смітюх. Одеса, Фенікс, 2020. С. 59-63.
5. Пілюк С.В., Борщенко В.В. Правова природа новітніх прав людини / Актуальні питання у сучасній науці. 2023. №1(7). С. 245-252. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/3396/3411>
6. Пілюк С.В., Борщенко В.В. Права людини в міжнародно-правовому регулюванні електронного документообігу в інформаційному суспільстві. *S. V. Pilyuk, V. V. Borschenko Human rights in the international legal regulation of electronic document circulation in the information society* / Прикарпатський юридичний вісник. 2022. Випуск 5. С. 76-81. http://pjuv.nouua.od.ua/v5_2022/13.pdf
7. Пілюк С.В., Саракуца М.О. Міжнародно-правове регулювання прав і свобод в інтернеті. Suliko V. Piliuk, Maria O. Sarakutsa International legal regulation of rights and freedoms on the Internet / Електронне наукове видання: Аналітично-порівняльне правознавство. 2021. Випуск 3. С. 275-280. URL: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/01/53.pdf>
8. Пілюк С. В. Інститут конституційної скарги у механізмі захисту прав людини в сучасному світі (розд. в кол. монографії) / Імплементация міжнародних стандартів у сфері дотримання і захисту прав людини в правову систему України. Одеса: Фенікс, 2017. С. 130-146.
9. Основи конституціоналізму (нариси з історії, теорії і практики) / В.М. Шаповал. К.: Мишалов Д.В., 2021. 116 с.
10. Савчин М.В. Конституційна юстиція та забезпечення конституційного порядку: 2005-2020. Монографія. Ужгород: ТОВ "РІК-У", 2020. 384с.
11. Сучасний конституціоналізм: проблеми теорії та практики: матеріали наукового семінару (25 червня 2021 р.) / упор. М.Т. Гаврильців. Львів: ЛьвДУВС, 2021. 300 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

<http://www.president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України.
<http://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
<http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
<http://www.mvs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.
<http://www.court.gov.ua/vscourt> – офіційний веб портал судової влади в Україні
<http://www.scourt.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховного Суду України.
<http://www.sc.gov.ua> – офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ.

<http://www.sbu.gov.ua> – офіційний веб-сайт СБУ.

<http://www.gp.gov.ua> – офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України.

<http://www.minjust.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.

<http://www.reyestr.court.gov.ua> – єдиний реєстр судових рішень в Україні.

<http://www.police.ua> – Форум працівників МВС України.

<http://www.vkka.gov.ua> – офіційний сайт Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури.

<http://www.nbu.gov.ua> – Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.

<http://www.catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України.

<http://www.pravoznavec.com.ua> – Електронна бібліотека юридичної літератури “Правознавець”.

<http://www.icpo.centrmia.gov.ua> – сайт Національного центрального бюро Інтерполу в Україні.

Додаток 1

Плани практичних занять

Змістовий модуль 1. Загальні засади конституційного права

Практичне заняття 1.

Тема 2. Конституція України – основний закон держави.

Питання для обговорення:

1. Поняття, ознаки та сутність конституції як основного закону держави.
2. Функції конституції та їх характеристика.
3. Юридичні властивості Конституції України.
4. Гарантії стабільності Конституції України.
5. Роль конституції в сучасному суспільстві та державі.
6. Конституційний Суд України як єдиний орган конституційного контролю: склад та порядок формування.
7. Функції та повноваження Конституційного Суду України.
8. Конституційна скарга в Україні: поняття, критерії прийнятності, особливості розгляду.

Практичне завдання:

Для докладнішого розгляду зазначених питань пропонується *підготувати* реферат/презентацію за однією із тем:

1. Способи та правові форми прийняття конституцій та внесення до них змін.
2. Декларація про державний суверенітет України – ідейна основа створення Конституції України як суверенної, демократичної держави.

Практичне заняття 2.

Тема 3. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні.

Питання для обговорення:

1. Поняття та структура правового статусу людини і громадянина.
2. Поняття конституційних прав та свобод людини і громадянина, їх класифікація.
3. Конституційні обов’язки людини та громадянина в Україні.
4. Обмеження прав людини в умовах воєнного/надзвичайного стану.
5. Поняття та сутність громадянства. Підстави набуття та припинення українського громадянства.
6. Правове положення іноземців та осіб без громадянства в Україні.
7. Правовий статус біженців в Україні. Умови надання статусу біженця.
8. Визначення статусу осіб, які потребують тимчасового захисту, їх права та обов’язки в Україні.

9. Правовий статус внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Практичне завдання:

Для докладнішого розгляду зазначених питань пропонується *підготувати* реферат/презентацію за однією із тем:

1. Підстави і порядок набуття особою статусу біженця за законодавством України.
2. Історичні етапи розвитку поколінь прав людини.

Практичне заняття 3.**Тема 4. Основні інститути безпосередньої демократії в Україні.***Питання для обговорення:*

1. Поняття та суть безпосередньої демократії, її форми.
2. Поняття та види референдумів.
3. Процедура організація та проведення референдуму за народною ініціативою
4. Вибори як форма безпосередньої демократії: поняття, види
5. Поняття виборчого права, принципи виборчого права.
6. Виборчий процес в Україні: стадії та вимоги.

Практичне завдання:

Для докладнішого розгляду зазначених питань пропонується *підготувати* реферат/презентацію за однією із тем:

1. Конституційно-правове регулювання порядку проведення місцевих виборів в Україні.
2. Особливості конституційно-правового регулювання порядку проведення місцевих референдумів в Україні.
3. Види юридичної відповідальності за порушення законодавства України про вибори та референдум.

Змістовий модуль 2. Правова характеристика та принципи організації та функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні**Практичне заняття 4.****Тема 6. Система органів державної влади в Україні. Інститут парламентаризму.***Питання для обговорення:*

1. Поняття та ознаки органу державної влади України.
2. Система та види органів державної влади України.
3. Місце і роль парламенту у системі органів державної влади за різних форм правління.
4. Верховна Рада України – український парламент. Представницький, законодавчий та установчий характер ВРУ. Повноваження парламенту України.
5. Парламентські процедури. Законодавчий процес в Україні.
6. Конституційно-правовий статус народного депутата України.

Практичне завдання:

Для докладнішого розгляду зазначених питань пропонується *підготувати* реферат/презентацію за однією із тем:

1. Місце і роль парламенту у системі органів державної влади за різних форм правління.
2. Особливості формування депутатських фракцій в парламенті.
3. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: конституційно-правовий статус, повноваження.
4. Рахункова палата: конституційно-правовий статус, функції

Практичне заняття 5.

Тема 7. Конституційно-правовий статус Президента України.

Питання для обговорення:

1. Поняття і місце глави держави у системі органів державної влади.
2. Функції та повноваження Президента України.
3. Дострокове припинення повноважень Президента України. Інститут імпичменту.
4. Акти Президента України.
5. Порядок формування, структура та склад Кабінету Міністрів України.
6. Повноваження Кабінету Міністрів України.
7. Центральні органи виконавчої влади.
8. Конституційно-правовий статус державної виконавчої влади на місцях.

Практичне завдання:

Для докладнішого розгляду зазначених питань пропонується *підготувати* реферат/презентацію за однією із тем:

1. Становлення інституту президенства в Україні.
2. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій.
3. Акти органів державної виконавчої влади в системі нормативно-правових актів держави.

Додаток 2

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за результатами поточного, періодичного та підсумкового контролю

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Змістовий модуль 1. Загальні засади конституційного права		
Тема 2. Конституція України – основний закон держави.	0 – 10 (опитування) 0 – 10 (доповідь/презентація)	0 – 20
Тема 4. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні.	0 – 10 (опитування) 0 – 10 (доповідь/презентація)	0 – 20
Тема 5. Основні інститути безпосередньої демократії в Україні.	0 – 10 (опитування) 0 – 10 (доповідь/презентація)	0 – 20
Змістовий модуль 2. Правова характеристика та принципи організації та функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні		
Тема 6. Система органів державної влади в Україні. Інститут парламентаризму.	0 – 10 (опитування) 0 – 10 (доповідь/презентація)	0 – 20
Тема 7. Конституційно-правовий статус Президента України.	0 – 10 (опитування)	0 - 20
Загалом сума балів		0 - 100